

AKVAKULTÚRA TERMELÉS AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Az Európai Unióban az akvakultúra-termelés a tenyésztett tengeri eredetű élelmiszer-termelés világszintű növekedéséhez képest továbbra is viszonylag stagnál. Az elmúlt 20 évben a Bizottság különböző stratégiai és iránymutatási dokumentumok révén megpróbálta növelni az EU termelési potenciálját, és 2016-ban létrehozta az akvakultúrával foglalkozó tanácsadó testületet. Ez a testület az ágazat és más érdekelt szervezetek képviselőiből áll, és tanácsot ad az európai intézményeknek és a tagállamoknak.

HÁTTÉR

Mivel 1990 és 2017 között világszerte négyszeresére nőtt az akvakultúra-termelés, a tenyésztett tengeri eredetű élelmiszerek összesített termelése valamennyi uniós tagállamban hosszú ideig stabil, mintegy 1,2 millió tonna körül maradt. Az EU termelési adatai azonban az utóbbi időben mintegy 24%-kal nőttek, az európai akvakultúra-termelés értéke 2017-ben elérte az 5,6 milliárd EUR-t. A termelés 76%-a haltermékekből, 24%-a rákfélékből és puhatestűekből származott. Az uniós akvakultúra-termelők elsősorban négy fajra összpontosítottak: a kékkagylóra (a teljes mennyiség 35%-a), a lazacra (15%), a pisztrángra (14%) és az osztrigára (7%). Az EU-ban tenyésztett más fontos fajok a tengeri durbincs, a ponty, a farkassügér és a barázdás szőnyegkagyló.

2017-ben a legfontosabb akvakultúra-termelő országok közé tartozott Spanyolország (21%), Franciaország (15%), az Egyesült Királyság (14%), Olaszország (14%) és Görögország (10%). E tagállamok biztosították az EU akvakultúra-termelésének 74%-át. A termelés értékét tekintve azonban Franciaországot (16%), Spanyországot (13%), Görögországot (12%) és Olaszországot (11%) megelőzte a legnagyobb termelő, az Egyesült Királyság (21%). A kéthéjú kagylók (kékkagyló, osztriga és barázdás szőnyegkagyló) Spanyolországban, Franciaországban és Olaszországban a legelterjedtebbek. Az Egyesült Királyság főleg lazacot, míg Görögország főleg tengeri sügért és tengeri fogast termelt.

AZ EURÓPAI AKVAKULTÚRA FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSÉT SZOLGÁLÓ STRATÉGIA

Az akvakultúra stagnálása problémájának kezelése érdekében a Bizottság először 2002-ben az európai akvakultúra fenntartható fejlődését szolgáló stratégiáról szóló közleményt ([COM\(2002\) 0511](#)) adott ki. A stratégia célkitűzései a következők voltak:

- hosszú távú, biztonságos foglalkoztatás kialakítása, különösen a halászatától függő területeken, valamint az akvakultúrában foglalkoztatottak számának 8000–10000 teljes munkaidős egyenértékkel való növelése a 2003–2008 közötti időszak során;
- az egészséges, biztonságos és jó minőségű termékek hozzáférhetőségének biztosítása a fogyasztók számára, valamint a magas szintű állat-egészségügyi és az állatok kíméletére vonatkozó előírások kidolgozásának ösztönzése;
- környezetbarát iparág biztosítása.

A stratégia azonban nem teljesítette célkitűzéseit, különösen a termelés (4%-os növekedési aránnyal számoltak) és a foglalkoztatás (8000 és 10000 új munkahely teremtését tűzték ki) növelése tekintetében.

Az akvakultúra ágazat fő problémája a termelésnövekedés hiánya volt, ami ellentétben állt a világ többi részén tapasztalt nagyarányú fejlődéssel. Mindazonáltal az ágazat előrelépést ért el olyan területeken, mint a minőségi termékek fogyasztók általi hozzáférhetőségének biztosítása és a környezeti fenntarthatóság megvalósítása.

A hagyományos akadályokon és megkötéseken túl 2002 óta az európai akvakultúra kénytelen szembenézni a harmadik országok termeléséből adódóan növekvő versennyel, piacirányítási válságokkal, valamint 2007 után a gazdasági válság hatásaival kellett megküzdenie.

FENNTARTHATÓ JÖVŐ KIALAKÍTÁSA AZ AKVAKULTÚRA SZÁMÁRA – ÚJ LENDÜLET AZ EURÓPAI AKVAKULTÚRA FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSÉT SZOLGÁLÓ STRATÉGIÁNAK

A Bizottság – annak érdekében, hogy az EU akvakultúra-termelése stagnálásának okait megállapítsa, és azokra megoldást keressen – hét évvel később, 2009. április 8-án tette közzé az akvakultúráról szóló második közleményét ([COM\(2009\) 0162](#)). „Fenntartható jövő kialakítása az akvakultúra számára – Új lendület az európai akvakultúra fenntartható fejlődését szolgáló stratégiának” címmel. A közlemény szem előtt tartotta azt a célt is, hogy az EU e stratégiai fontosságú ágazat kulcsszereplője maradjon és növelje a termelést és a foglalkoztatást a következő intézkedések végrehajtásával:

A. Az uniós akvakultúra-termelés versenyképességének elősegítése a következők révén:

- kutatás és technológiafejlesztés;
- az akvakultúrát érintő területrendezés elősegítése a területekért folytatott versenyből fakadó problémák megoldása érdekében;
- az akvakultúra-üzletág piaci kereslettel való megbirkózásának lehetővé tétele;
- az akvakultúra fejlődésének előmozdítása nemzetközi dimenzió révén.

B. Az akvakultúra fenntartható növekedéséhez szükséges feltételek megteremtése a következők révén:

- az akvakultúra és a környezetvédelem összeegyeztethetőségének biztosítása;

- nagy teljesítményű víziállat-tenyésztő ágazat kialakítása;
 - a fogyasztói egészségvédelem biztosítása és az akvakultúrában termelt élelmiszerek kedvező egészségügyi hatásának elismerése.
- C.** Az ágazat megítélésének és irányításának javítása a következők révén:
- az uniós jogszabályok következetesebb végrehajtása;
 - az adminisztratív terhek csökkentése;
 - a közönség kielégítő mértékű tájékoztatása és az érdekeltek megfelelő részvételének biztosítása;
 - az akvakultúra-ágazat megfelelő ellenőrzésének biztosítása.

STRATÉGIAI IRÁNYMUTATÁS AZ UNIÓS AKVAKULTÚRA FENNTARTHATÓ FEJLESZTÉSÉHEZ

Végül a Bizottság által 2013. április 29-én közzétett stratégiai iránymutatások ([COM\(2013\) 0229](#)) segítséget nyújtanak a tagállamoknak saját nemzeti céljaik meghatározásában, figyelembe véve kiindulási helyzetüket, nemzeti sajátosságukat és intézményi rendszerüket. Az iránymutatások négy prioritási területet járnak körül:

- az adminisztratív eljárások egyszerűbbé tétele és az akvakultúra-gazdaságok engedélyezési idejének csökkentése;
- koordinált területrendezés a helyhiány problémájából adódó gátló tényező felszámolására;
- az uniós akvakultúra versenyképességének fokozása;
- egyenlő versenyfeltételek ösztönzése.

TÖBBÉVES NEMZETI STRATÉGIAI TERVEK

A közös halászati politikáról szóló alaprendelet (1380/2013/EU rendelet^[1]) 34. cikkében foglaltaknak megfelelően a tagállamoknak a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozóan az akvakultúra fejlődését szolgáló, saját területükön folytatandó tevékenységeik tekintetében [többéves nemzeti stratégiai terveket](#) kellett benyújtaniuk. A Bizottság különböző munkaértekezletek és találkozók révén ösztönözte az információk és a bevált gyakorlatok tagállamok közötti cseréjét. Nyomon követésként megkönnyítette a többéves nemzeti stratégiai tervekben előirányzott nemzeti intézkedések összehangolását. A tagállamok 2017 végén időközi értékelést készítettek az akvakultúrára vonatkozó többéves nemzeti stratégiai tervük végrehajtásáról. A nemzeti kormányoktól származó végleges értékelő jelentések 2021 elejére várhatók.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

A Parlament számos állásfoglalást fogadott el, melyek célja az EU akvakultúra-ágazatának megerősítése volt:

[1] [HL L 354., 2013.12.28., 22. o.](#)

- Állásfoglalás (2003. január 16.): „Az akvakultúra az Európai Unióban: jelen és jövő”^[2] címmel;
- Jogalkotási állásfoglalás (2006. április 27.) a tenyésztett víziállatokra és az azokból származó termékekre vonatkozó állat-egészségügyi követelményekről, és a víziállatokban előforduló egyes betegségek megelőzéséről és az azok elleni védekezésről szóló tanácsi irányelvre irányuló javaslatról^[3];
- Jogalkotási állásfoglalás (2006. november 14.) az idegen és nem honos fajoknak az akvakultúrában történő alkalmazásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról^[4];
- Jogalkotási állásfoglalás (2007. szeptember 5.) a tej- és tejtermékpiac közös szervezéséről szóló 104/2000/EK rendelet módosításáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról^[5];
- Állásfoglalás (2008. december 4.) a kárókatona által a halállományra, a halászatra és az akvakultúrára nézve okozott károk mérséklését célzó európai kárókatona-állomány gazdálkodási terv kidolgozásáról^[6];
- Állásfoglalás (2010. június 17.) az európai akvakultúra fenntartható fejlődését szolgáló stratégia új lendületéről^[7];
- Állásfoglalás (2010. július 8.) a közös halászati politika reformjának fényében a halászati és akvakultúra-termékek Európai Unióba való behozatalának rendszeréről^[8];
- Jogalkotási állásfoglalás (2010. november 23.) az idegen és nem honos fajoknak az akvakultúrában történő alkalmazásáról szóló 708/2007/EK rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról^[9];
- Jogalkotási állásfoglalás (2012. szeptember 12.) a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról^[10];
- Jogalkotási állásfoglalás (2013. december 10.) a Tanács által a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről, az 1184/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 104/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából az első olvasatban kialakított álláspontról^[11];

[2][HL C 38. E, 2004.2.12., 318. o.](#)

[3][HL C 296. E, 2006.12.6., 106. o.](#)

[4][HL C 314. E, 2006.12.21., 73. o.](#)

[5][HL C 314. E, 2006.12.21., 76. o.](#)

[6][HL C 21. E, 2010.1.28., 11. o.](#)

[7][HL C 236. E, 2011.8.12., 132. o.](#)

[8][HL C 351. E, 2011.12.2., 119. o.](#)

[9][HL C 99. E, 2012.4.3., 177. o.](#)

[10][HL C 353. E, 2013.12.3., 212. o.](#)

[11][HL C 468., 2016.12.15., 237. o.](#)

- Állásfoglalás (2015. szeptember 8.) a kék gazdaság innovációjában és kutatásában rejlő munkahelyteremtési és növekedési lehetőségek kiaknázásáról^[12];
- Állásfoglalás (2016. május 12.) a halászati és akvakultúra-termékek éttermekben és kiskereskedelemben történő nyomonkövethetőségéről^[13];
- Állásfoglalás (2018. június 12.): „A fenntartható és versenyképes európai akvakultúra-ágazat felé: a jelenlegi helyzet és a jövőbeli kihívások” címmel^[14].

Marcus Ernst Gerhard Breuer
12/2020

[12][HL C 316., 2017.9.22., 64. o.](#)

[13][HL C 76., 2018.2.28., 40. o.](#)

[14][HL C 28., 2020.1.27., 26. o.](#)

